



#16 Esiet kalpi

Mt 20:20-28

Turpinot uzklausīt Jaunajā Derībā pieminētās Jēzus pavēles, šodien apstāsimies pie šīs — "esiet kalpi!" Šodienas tēmu varētu vēl nosaukt šādi — "kā būt lielam." Šodienas rakstvieta mums atklāj veidu, kā nebūt lielam, un veidu, kā būt patiesi lielam.

Lasījums

Izlasām šodienas rakstvietu Mt 20:20-28 un paralēlo rakstvietu Mk 10:35-42.

Ievads

1. Kādas ir jūsu pirmās domas par šo rakstvietu?

Laujām katram izteikties.

Iespējams, viens jautājums ir, kādēļ Matejs piemin Jēkaba un Jāņa māti, bet Marks nē. Vai tā ir pretruna, kas liek apšaubīt Bībeles patiesumu? Nē. Abos gadījumos jautājumu uzdeva māte, taču Marks tam neliek uzsvāru, jo būtība ir abu brāļu vēlmē tikt paaugstinātiem goda vietā. Matejs māti, visticamāk, piemin tādēļ, ka sievietes sūtīšana jūdu tradīciju kontekstā piedod šim kaunpilnajam notikumam vēl apkauninošāku efektu. Ne tikai brāļi ir gatavi izvirzīt Kungam tik bezkaunīgu prasību, bet viņi vel izmanto tam sievieti, savu māti.

2. Kāds, jūsuprāt, ir Jēkaba un Jāņa lūguma motīvs? Kas viņiem lika spert šo "drosmīgo" soli, riskejot pārējo mācekļu draudzību?

Konkrētie iemesli varēja būt dažādi, tomēr motīvs ir viens – alkatība un savtīgums. Viņi vēlējās rezervēt sev vietu pāri visiem pārējiem. Protams, savtīgums ir pilnīgs pretstats Kristus mācībai un motīviem, Bībele to pat sauc par grēku – izlasām 1 Ts 4:6. Par savtīgu rīcību ir gaidāms bargs sods.

Savtīgi motīvi ir minēti arī kā šķērslis lūgšanu uzklaušīšanai – izlasām Jk 4:3. Jo Dievs dara visu pēc Savas labās gribas, nevis cilvēku savtīgās iegribas – izlasām 1 Jņ 5:15.

Brāļu Zebedeju lūgums ir arī laba ilustrācija tam, ka mēs, cilvēki, tiešām nezinām, ko un kā lūgt, kā Pāvils to skaidro Rm 8:26 – izlasām. Tādēļ mums nepieciešama Sv.Gara palīdzība.

Vai jūs esat kādreiz lūguši Dievam kaut ko, par ko vēlāk bijis kauns vai nožēla, saprotot, ka lūgums bijis savtīgu motīvu vadīts? Laujām katram izteikties.

3. Jēzus atbild, izmantojot metaforu – biķeri. Kas tas ir, un kā tas attiecās uz Jēzu un kā uz mācekļiem?

Jēzus pirmā atbilde ir – "jūs nesaprotat, ko lūdzat." Kādēļ? Jo viņi domāja, ka lūdz pēc laicīgās, politiskās, sabiedriskās varas un slavas – sēdēt pa kreisi un pa labi no Jēzus valdnieka troņa. Tomēr Jēzus redz notikumus garīgi un viņu jautājumu pārvērš no laicīgā uz garīgo, proti, ka sēdēšana pa kreisi un pa labi būs Debesīs, bet lai tur nonāktu, ir jākalpo, jācieš un pat jāmirst mocekļa nāvē. Tas ir šis biķeris, kuru Jēzus piemin. Laicīgās ciešanas Mūžības labad.

Tad Jēzus uzdod loģisko pretjautājumu – "vai jūs varat dzert to biķeri, kas Man būs jādzer?" Sagaidāmā atbilde ir – "nē, protams, ka nevaram." Tomēr mācekļi pārsteidz ar savu atbildi – "varam." Visticamāk, viņi joprojām domā par laicīgo slavu un tās "goda biķeri", tomēr vienlaikus viņi savā ziņā praviesto par savu nākotni. Tā, nu, Jēzus pārsteidz viņus ar Savu atbildi, ka – jūs tiešām ne vien varat, bet arī dzersiet no šī biķera. Protams, runa ir par laicīgo ciešanu biķeri, ko visi divpadsmit mācekļi (neskaitot Jūdu Iskariotu, bet skaitot klātpievienoto mācekli Matiju) arī piedzīvoja, mirstot mocekļu nāvē vai ciešos spīdzināšanas un ieslodzījumus Kristus dēļ.

4. Kādu attieksmi Jēzus par Sevi atklāj ar šo atbildi Jēkabam un Jānim?

Ka Viņš ir lielākā priekšzīme kā pakļāvīgs un pazemīgs Kalps. Pirmkārt, Viņš ir gatavs dzert biķeri, kas Viņam kā Dievam nebūtu jādara – izlasām Flp 2:5-9.

Otrkārt, Viņš atzīst savu pakļautību Debesu Tēvam – izlasām Jņ 5:19 un 5:30. Jēzus bija ar mieru nezināt visu, bet atstāt Tēva ziņā, kad kam kā jānotiek – pat Viņa Otro atnākšanu. Viss, ko Jēzus darīja, tika veikts Tēva dēļ, lai Viņam nestu godu. Jēzus pat atbild mūsu lūgšanas tādēļ, lai Tēvs tiktu pagodināts – izlasām Jņ 14:13.

Ja Jēzus ir gatavs darīt šīs abas lietas – panest ciešanas, kalpojot, un darīt visu Tēva pakļāvībā un Viņam par godu – paliek jautājums, kam Viņš šīs lietas dara? Kam ir adresēti šie darbi? Atbilde ir – cilvēkiem. Jēzus to dara ne Sevis dēļ, bet cilvēku dēļ. Lai viņiem kalpotu un viņus svētītu.

Tādēļ Jēzus ir paraugs un piemērs mums, kristiešiem, ar aicinājumu kalpot līdzcivēkiem. Labs dzīves moto ir "Dievam par godu un cilvēkiem par svētību." Šāds bija Kristus moto un šādai jābūt arī "mazo Kristu" jeb kristiešu dzīves jēgai.

Šodienas teksta pēdējais pants (28.) atklāj, ka Jēzus nenāca, lai Viņam kalpotu, bet lai Pats kalpotu. Tāpat ir ar kristiešiem – viņu dzīve nav domāta, lai saņemtu apkalpošanu sev pašiem, bet lai paši kalpotu citiem. Protams, katram ir nepieciešama arī savupašu vajadzību piepildīšana, tādēļ Dievs devis Draudzi, kurā katrs kalpo, lai celtu citus. Draudze nav nekas cits kā Kristus Miesas "versija 2.0", kas tika radīta, kad pirmā Kristus Miesa atstāja šīs zemes dzīvi. Bet šai otrai Miesai ir jābūt ar to pašu identitāti un dzīves moto kā Kristus pirmā Miesa.

5. Kāda ir mācekļu reakcija uz brāļu Zebedeju izgājienu? Un kāda ir Jēzus reakcija uz mācekļu reakciju?

Protams, mācekļi ir noskaitušies. Ja kādam pienāktos tiešām vieta pie Jēzus ķēnišķīgā troņa kreisās un labās rokas, tad vai nu visiem – pa sešiem katrā pusē – vai arī demokrātiskā veidā balsojot, kurš tiek deleģēts šim godpilnajam statusam, pie tam, iespējams, tikai uz noteiktu laika periodu ar iespēju rotēt. Visticamāk, viens no visvairāk aizkaitinātajiem mācekļiem, bija Pēteris un viņa brālis Andrejs, kuri abi arī bija Jēzus ciešākā mācekļu loka (sastāvēt no abu brāļu pāriem). Reakcija katrā ziņā ir saprotama un varēja būtiski iedragāt visu tālāko Jēzus misiju – nest Evanģēlija vēsti pa plašo pasauli. Vai šis notikums ietekmēja šo plānu?

Acīmredzot, neietekmēja, jo šodien esam šeit, Latvijā, 2000 gadu pēc šī notikuma, kristieši ar Kristus Vēsti un Dieva Vārdu savās rokās. Kādēļ? Jo Jēzum bija pareizā reakcija un pareizā atbilde mācekļu dusmām. Viņš kā patiess Kalps pakļāvās un tā vietā, lai vēl divreiz dusmīgāk atbildētu Zebedeja dēliem, tomēr nodzēsa visu šo ugunsgrēku ar skaidru un mierīgu pamācību. Ar to Jēzus atklāja to gudrību, par kuru gadsimtus iepriekš rakstīja cilvēku vēsturē gudrākais vīrs Salamans – izlasām Sak 15:1. Arī Jaunajā Derībā Jēzus brālis Jēkabs raksta to pašu – izlasām Jk 1:19-20.

Tātad, kalpot nozīmē arī pakļaut savas dusmas un savu dažkārt pat pamatoto neapmierinātību un būt pazemīgam. Kalpot ar pamācību miera pilnā atbildē.

6. Izlasām 25.pantu — kā saprast šo Jēzus piemēru? Kāda tam ir saistība ar kalpa tēmu?

Jēzus doma ir, ka valdniekiem un varenajiem ir dota vara, un viņi to izmanto ļauniem nolūkiem. Savtīgiem nolūkiem. Līdzīgi kā brāļi Zebedeji. Vienlaikus analogija ir tā, ka arī mums katram ir dota vara – lielāka vai mazāka, šādā vai tādā veidā, vienā vai otrā situācijā. Jautājums ir, kā mēs to izmantojam. Izlasām 1 Pt 2:9 – mēs esam ķēnišķa priesteru saime, tātad ar savu varu, ar privilēģijām, ar iespējām. Kā mēs tās izmantojam?

Mums ir dota brīvība ar šo varu rīkoties. Jautājums, ir, vai šo brīvību izmantosim vienmēr savā labā, vai būsīm gatavi reizēm no tās atteikties, lai kalpotu citiem? Izlasām 1 Kr 10:23-24 – kā šeit ir savienota doma par brīvību un citu labuma meklēšanu? Atsakoties no savas brīvības, palīdzu citiem. Šajā kontekstā runa ir par atteikšanos no savas brīvības neēt gaļu, ja tas citiem ir par piedauzību. Tā ir kalpošana otram. Izlasām vēl kādu notikumu – Mt 17:24-27. Arī šeit Jēzus atsakās no Savas brīvības nemaksāt nodokli Templim, jo Templis pieder Viņam. Tā vietā Viņš samaksā, lai nebūtu par piedauzību citiem.

7. Izlasām 26. un 27.pantu — kā mēs varam kļūt par lieliem, dziļiem cilvēkiem? Vai vispār šāda tiekšanās uz dziženumu ir kristīga?

Jēzus saka, ka no dziļie cilvēki ir tie, kuri kļūst par kalpiem. Tas ir pilnīgi pretēji mūsdienu "dziženuma" uzskatiem. Pasaulē dziļie skaitās tie, kuri ir piramīda augšgalā. Dieva acīs šī piramīda ir pretējā virzienā un, ja vēlies būt liels Dieva acīs, tad esi piramīdas pašā apakšgalā smailē.

Kļūt par kalpu nozīmē atzīt savu piederību Kristum, Kurš ir mans kungs. Es pieradu Viņam, tādēļ neuzskatu vairs, ka man kaut kas pienāktos, ka man ir tiesības uz savu neatkarīgo dzīvi, kuru dzīvošu sev. Jēzus atklāj, kāda ir kalpa loma Lk 17:7-10 – izlasām kopīgi. Būt kalpam nozīmē, ka negaidu atzinību no cilvēkiem, negaidu savu plānu īstenošanos, negaidu pat pārtikušu dzīvi bez grūtībām un pārbaudījumiem. Un kad esmu tiem izgājis cauri un pastāvējis, tad nesaku, ka "redz, es to izdarīju, malacis!" Bet gan – "esmu tikai nederīgs kalps, kurš ir izdarījis vien to, ko vajadzēja izdarīt."

Jēzus pat šodienas rakstvietā lieto vārdu "vergs" (27.p.). Mūsu attieksmei pret Kristu ir jābūt – ka esam Viņa vergi (atšķirība vergam no kalpa Jēzus laika kultūrā bija tā, ka kalps strādāja par samaksu, bet vergs piederēja kungam un saņēma viņa gādību un sargāšanu), kamēr Viņa attieksme pret mums ir, sauc mūs par draugiem – izlasām Jn 15:15. Mēs paliekam ar šo pazemīgo nostāju, kamēr Viņš mums izrāda nepelnītu žēlastību.

Vai tikties uz dziženumu ir kristīgi? Jā, uz dziženumu Dieva acīs. Pāvils to pasniedz šādi – izlasām 1 Kr 9:24. Jānis to izteica šādi – 2 Jn 1:8. Jēzus aicina kalpot tā, lai tas nav ārišķīgi, bet lai krātu sev algu Debesīs – izlasām Mt 6:1-4. Vai šī uz zemes krātā alga būs paliekoša Debesīs, atklāsies Tiesas dienā – izlasām 1 Kr 3:11-15.

Tātad, mēs redzam, ka Bībele aicina tikties uz tādu dziženumu, kas Dieva acīs ir patiess un

kas Viņa mājoklī – Debesīs – būs paliekošs. Un šis diženums tiek "būvēts" caur kalpošanu. Tas mūs aizved pie šodienas noslēdzošā jautājuma – kā praktiski kalpot šeit un šodien.

8. Kā mēs varam kļūt par kalpiem tur, kur esam šodien?

Laujām katram izteikties.

Veidi kā kalpot praktiski, katrā situācijā, protams, var būt atšķirīgi. Dievs mums ir devis katram talantus, dzīves pieredzi un materiālus resursus, kas mums ir unikāli. Atceramies, ka tie visi mums ir doti no mūsu Kunga, kura vergi(!) mēs esam. Tie nav doti mums primāri pašu iegribu apmierināšanai, kā to centās izmantot Jēkabs un Jānis.

Tomēr Bībele dod arī konkrētus piemērus, kā varam kalpot:

1) Ar praktiskiem darbiem – Mt 25:31-46

2) Ar vārdiem – Ef 4:29

3) Caur piedošanu – izlasām Jņ 13:1-17

Pēdējā rakstvieta noslēdzas ar teikumu, kas visu šodien mācīto apokopo – "ja jūs to zināt, jūs esat laimīgi, ja vien to darāt." Mūsu laime patiešām ir atkarīga no tā, cik mēs uzticami kalpi būsim.

Noslēgums

Ceļš uz Dieva diženuma virsotni ved caur kalpu ieleju. Jo tikai kalpus Dievs spēj lietot lieliem darbiem, un tikai Dieva lielie darbu padara cilvēku dižu.